

חברו: טרם שנפנס, תאמר לי הפסוק הזה שאינו מישב.

אמר לו: מה הוא? אמר לו: דבר אחד, שכתוב (תהלים נב) אודף לעולם פי עשית וגו'. מהו פי עשית ולא כתוב מה? וכתוב פי טוב נגד חסידך, וכי לאחר אינו טוב? לא הנה בידו? אמר: אוי לסחורתנו שעזבנו את הקדוש ברוך הוא בגללה. רבי חייא רבי יוסי שהיו יושבים במערה שמחו. אמר רבי חייא לרבי יוסי, ולא אמרתי לך שפשעושה הקדוש ברוך הוא נס, ככל הוא עושה? יצאו.

בשיצאו הקדים רבי חייא ופתח, (ישעיה נב) שלום שלום לרחוק. שני שלומות פאן, אחד לרחוק ואחד לקרוב, והכל אחד. לרחוק - שנעשה קרוב. (ועוד לרחוק) זהו בעלי התשובה, שקדם היה רחוק, ועכשו הוא קרוב. ועוד רחוק - כשאדם מתרחק מהתורה, רחוק הוא מהקדוש ברוך הוא. ומי שקרוב לתורה, מקרב אותו הקדוש ברוך הוא עמו, ועכשו התחברו עמנו ותכנסו למערה. פאו אותם סוחרים והשתתפו עמם. שחררו את המשא מחמוריהם ותקנו להם אכל, ויצאו כלם לפי המערה.

אמר אחד מהסוחרים: יאמרו לנו בעלי התורה את הפסוק הזה, אודף לעולם פי עשית ואקנה וגו'. פי עשית, מה זה פי עשית, ולא כתוב מה? וכתוב פי טוב נגד חסידך, וכי לגבי אחר אינו פי טוב?

אמר רבי חייא, פי עשית ודאי. ומה עשית? לעולם. שבגלל זה העולם שעשה הקדוש ברוך הוא והתקין אותו, מודה אדם כן זה ודאי, כנגד אותם צדיקים,

חבריה עד לא ניעול, תימא האי קרא דלא מתיישבא.

אמר ליה מאי הוא. אמר ליה מלה חד, דכתיב, (תהלים נב) אודף לעולם פי עשית וגו'. מהו פי עשית, ולא כתיב מה. וכתוב כי טוב נגד חסידך. וכי לגבי אתרא לאו איהו טוב, לא הוה בידיה. אמר ווי לטיוענא, דשבקנא לקודשא בריך הוא בגיניה. רבי חייא רבי יוסי דהוו יתבי במערתא חדו, אמר רבי חייא לרבי יוסי, ולא אמרית לך דכד עביד קדשא בריך הוא ניסא, בכלא עביד. נפקו.

כד נפקו אקדים רבי חייא ופתח, (ישעיה נב) שלום שלום לרחוק. תרי שלמא הכא, חד לרחוק, וחד לקרוב, וכלא חד. לרחוק, דאתעביד קרוב. (תו לרחוק) דא הוא מאריה דתשובה, קודם הוה רחוק, והשתא איהו קרוב. תו רחוק, כד בר נש אתרחיק מאורייתא. רחיק הוא מקודשא בריך הוא. ומאן דקריב לאורייתא, קריב ליה קדשא בריך הוא בהדיה, והשתא אתחברו עמנא ועולו למערתא אתו אינון טייעין ואשתתפו עמהון. אשתנקלו לחמריהו, ואתקנו למיכל, נפקו כלהו לפום מערתא.

אמר חד מן טייעין נימרו לן מארי דאורייתא, האי קרא אודף לעולם פי עשית ואקנה וגו'. פי עשית, מהו פי עשית, ולא כתיב מה. וכתוב פי טוב נגד חסידך, וכי לגבי אתרא לאו הוא טוב.

אמר רבי חייא, פי עשית ודאי, ומה עשית. לעולם. דבגין האי עולם, דעביד קדשא בריך הוא ואתקן ליה, אודי בר נש לקודשא בריך הוא בכל יומא. ואקנה שמך כי טוב נגד לקדוש-ברוך-הוא בכל יום. ואקנה שמך כי טוב נגד חסידך,

חסידיה, הכי הוא ודאי, לקבל אינון זכאין, שְמא דקודשא בריהּ הוא טוב. ולא לקבלי חייביא, דמבזין ליה בכל יומא ולא משתדלי באורייתא. אָמר ליה, יאות הוא. אָבל מלה שְמַענא מפתר פותלא, ומסתפינא לגלאה. אָמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי, אימא מילך, דאורייתא לאו איהו ירותא לאתר חד.

אָמר לון, יומא חד הוינא אזיל ללוד, עאלנא למתא, ואסמכנא גרמאי בתר פותלא חד, ורבי שְמַעון בן יוחאי הוה בההוא ביתא, ושְמַענא מפומיה האי קרא, אודך לעולם פי עשית. אודך, דוד המלך עליו השלום (לקודשא בריהּ הוא) אָמרו, על ההוא עולם בתראה, דאיהו עבד דדוד מלכא אחיד ביה בההוא עולם, וביה ירית מלכותא. ואקוה שמך פי טוב, דא קדשא בריהּ הוא, ביחודא דהאי עלמא דאקרי טוב. אימתי אקרי טוב. נגד חסידיה. מאן אינון חסידיה.

שמו של הקדוש ברוך הוא הוא טוב, ולא כנגד הרשעים שמבזים אותו בכל יום ואינם עוסקים בתורה. אָמר לו, זה יפה, אָבל שְמַעתי דבר מאחורי הכתל, ואני פוחד לגלות. אָמרו לו רבי חייא ורבי יוסי, אָמר דברך, שתורה אינה ירשה למקום אָחד.

אָמר להם, יום אָחד הייתי הולך ללוד ונכנסתי לעיר, וסמכתי את עצמי אָחר כתל אָחד, ורבי שְמַעון בן יוחאי היה באותו הבית, ושְמַעתי מפיו את הפסוק הזה, אודך לעולם פי עשית. אודך, דוד המלך עליו השלום (לקדוש ברוך הוא) אָמרו על אותו עולם אָחרון, שהוא עשה שְדוד המלך אָחוז בו באותו עולם, ובו ירש את המלכות. ואקוה שמך כי טוב - זה הקדוש ברוך הוא ביחוד של העולם הזה שנקרא טוב. מתי נקרא טוב? נגד חסידיה. מי הם חסידיה?

אָלא יש חסד ויש חסד, ואלו נקראו חסדי דוד הנאמנים. וכשחסדי דוד הללו מתמלאים מאותו טוב ששופע של העתיק הקדוש, אזי נקרא היסוד טוב, אזי נמצא להם טוב. שהרי כמו שנמצא שהוא בו, כך הוא מבשם את העולם האחרון הזה, והכל נמצא בברכה, ועל בן דוד היה מחפה לדרךה הזו שמאירה לעולם הזה שהוא אָחוז בה.

הדברים הללו, כך שְמַעתי אותם, אָלא שלא ידעתי מה זה. באו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו אותו בראשו. אָמר רבי חייא, מי מכסה עיניך בעפר, רבי שְמַעון בן יוחאי, שאתה במקומך ואתה מרעיש ההרים העליונים, ואפילו צפרי השמים וכלם שמחים בדבוריך. אוי לעולם באותה שעה כשתסתלק ממנו.

אָלא אית חסד ואית חסד, ואלין אקרון חסדי דוד הנאמנים. וכד אלין חסדי דוד אתמליין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא קדישא, פדין אקרי יסוד טוב. פדין אשתכח טוב לגביהו. דהא (ס"א בד אשתכח כמת דאיהו ביה) כמה דאשתכח דאיהו ביה, הכי איהו מבסם להאי עלמא בתראה. וכלא אשתכח בברכה, ועל דא דוד הוה מחפה להאי דרגא, דנהיר להאי עולם דאיהו אָחיד ביה.

מלין אלין הכי שְמַענא לון, אָבל לא ידענא מאי הוא. אָתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה. אָמר רבי (דף כא ע"ב) חייא, מאן חפי עיניך בעפרא רבי שְמַעון בן יוחאי, דאנת באתרך ואנת מרעיש טוריאי עלאי, ואפילו צפורי שמיא וכלא חדאן במלולך ווי לעלמא בההיא שעתא כד תסתלק מניה.